

VOLILNI PROGRAM 2008 - 2012

ZA NOVO POLITIKO **zares**

VOLILNI PROGRAM

2008 - 2012

zares ZA NOVO POLITIKO

V svojih predvolilnih zavezah volivkam in volivcem ostajamo na realnih tleh. Želimo se izogniti skušnjavi, da bi ugibali, kaj pričakujejo volivke in volivci in jim obljubljeni izpolnitev njihovih želja, še preden jih izrečejo. Prav tako želimo poudariti, da tudi politika ni vseмогоčna, da to ne sme postati in da marsikaj, kar pričakujemo, ni odvisno od nje. Tako naj tudi ostane.

Ne želimo se postaviti na stran ene same družbene skupine in ne želimo postati zagovorniki samo določenih interesov. To ne pomeni, da pristajamo na politiko »za vsakogar nekaj in za vse nič«, ampak da naše delovanje v politiki in bodoči vladi razumemo kot usklajevanje različnih interesov in iskanje občutljivega ravnesja med potrebami in možnostmi različnih skupin v družbi.

Želimo se tudi izogniti vtisu, da je danes vse narobe in da lahko vse spremenimo v enem samem mandatu. Vlada, ki bo nastopila v mandatu 2008-2012, se bo srečevala s številnimi dnevnimi in »tekočimi problemi«, z upravljanjem z državo, tako kot so se s takšnimi problemi srečevale in jih bolj ali manj uspešno reševale vse vlade doslej. Včasih pravimo, da se vladajoča politika srečuje z dvema vrstama problemov. S problemi, ki si jih sama izbere, da jih bo rešila, in s problemi, ki njo izberejo, da jih bo reševala. Z obema vrstama problemov se je treba uspešno soočiti!

Pa vendarle v prihodnjem mandatu, v katerem upamo in pričakujemo, da bomo sodelovali pri oblikovanju drugačne vlade in drugačne politike, ne bo zadosti samo to, da bomo bolj ali manj uspešno upravljali z državo. **Ob številnih tekočih in dnevnih javnih zadevah se bo politika morala soočiti z nekaterimi izzivi, ki jih je treba začeti reševati v naslednjem mandatu, čeprav jih v tem mandatu v celoti tudi ne bo mogla razrešiti.**

Politika, v kateri želimo sodelovati v naslednjem mandatu, bo morala obrniti določene trende, starih problemov (zdravstvo, brezposelnost, pomanjkanje stanovanj ...) se bo morala lotiti na nov način in hkrati odpreti probleme, ki so pred vrati in bodo usodno vplivali na naše prihodnje življenje ter individualno in skupno blaginjo.

Zato je naša temeljna zaveza nov razvojni dogovor, ki temelji na štirih gradnikih, ki lahko zagotovijo varnejšo prihodnost za vse. Ti štirje gradniki so:

1

Spoznanje, da sta **znanje in človeška ustvarjalnost edina neomejena vira, na katera lahko računamo**. Slovensko gospodarstvo še naprej pada na lestvici najbolj konkurenčnih gospodarstev. Navkljub nominalno povečanim sredstvom za izobraževanje, visoko šolstvo in znanost, delež teh sredstev v BDP pada. Te trende je treba najprej zaustaviti in obrniti. Odpraviti administrativne ovire, davčno politiko umestiti v okvir spodbujanja razvoja, povečati delež BDP za znanost in izobraževanje, vzpostaviti mehanizme prenosa tehnologij v podjetniške rešitve. Le s spodbujanjem in razvijanjem ustvarjalnosti in znanja bomo lahko ostali konkurenčni v globalnem svetu ter ohranili in izboljšali našo kakovost življenja. Alternativa ni zapiranje Slovenije pred svetom, ampak odprta družba in gospodarstvo ter aktivno prilagajanje spreminjajočim se razmeram.

2

Spoznanje, da za nas **izzivi podnebnih sprememb**, ki jih v zadnjih letih že občutimo, pomenijo prehod v visoko tehnološko razvito družbo, ki bo temeljila na kar najmanjši porabi ogljikovih goriv (nafta, premog, plin). Pod vplivom podnebnih sprememb, pa ne samo zaradi njih, poteka svetovna tekma za prehod na nove tehnološke osnove. Odločiti se moramo, ali bomo sodelovali v njej ali bomo zgolj opazovalci. Pot se začneja pri odločnem povečevanju energetske učinkovitosti na vseh področjih in se nadaljuje pri skrbnem ravnanju z naravnimi viri ter spodbujanju pri razvijanju in uvajanju novih tehnologij. Predlagamo, da stopimo na to pot.

3

Prepričanje, da Slovenija potrebuje preoblikovanje, ne pa ukinitve ali radikalnega zmanjševanja socialne države. **Zaposlitev, varna starost, zdravje, primerno stanovanje in večja vloga nevladnega sektorja so elementi odgovorne in odzivne socialne države**. Stari odgovori na te izzive na zadostujejo več. Imamo razmeroma nizko stopnjo nezaposlenosti, zato pa veliko zaposlovanja za določen čas in slabe plače v panogah z nizko dodano vrednostjo. Zato moramo sprejeti ukrepe, ki bodo podjetnikom omogočali, da bodo z manj tveganja zaposlovali za nedoločen čas, in tistim, ki so zaposleni za določen čas, omogočali dostojno stopnjo socialne varnosti. Slovenija postaja »dolgoživa družba«, kar pomeni, da delež starejših v družbi narašča. To pomeni, da moramo takoj zasnovati politike, s katerimi bomo ublažili neugodno demografsko sliko, z dopolnjenimi sistemi zavarovanja omogočili varno starost in tistim, ki bodo to želeli, omogočili podaljšanje aktivnega načina življenja.

4

Prepričanje, da je treba odpreti prostor politike ter ljudem na lokalni, regionalni in državni ravni **omogočiti večji vpliv na politiko**. Poudarjamo pomen samoomejevanja v politiki. Zmagovalci na volitvah ne dobijo države in njenega premoženja v last, pač pa samo v upravljanje. Pri tem morajo upoštevati hotenja vseh prebivalcev in ne samo svojih političnih pristašev. Imenovanja na javne funkcije morajo potekati po kriterijih strokovnosti in ne le zgolj politične pripadnosti. Dosledno zagotavljanje delovanja pravne države in učinkovito sodstvo sta nujna pogoja za to. V svetu, ki ga zaznamujejo grožnje s terorizmom in mednarodnim kriminalom, nekateri ponujajo, naj se v zameno za več varnosti odpovemo svobodi in človekovim pravicam. Takšne trgovine v Zares ne sprejmemo. Sposobni smo zagotoviti svobodo in varnost.

5 ODGOVOROV ZA NOVO POLITIKO

V nadaljevanju predstavljamo samo tiste programske točke in usmeritve, za katere menimo, da je treba »narediti razliko« in v novem mandatu spremeniti trende na posameznih področjih javne politike. Menimo, da ni dovolj, če rečemo samo, da je treba »nekaj spremeniti«. Potrebujemo jasne odgovore, kaj in tudi kako. In te odgovore ponujamo v naslednjih petih razdelkih.

1. **V SVET ODPRTO IN KONKURENČNO GOSPODARSTVO**
2. **SPodbujanje znanja in ustvarjalnosti**
3. **ODzivna in pluralna socialna država**
4. **TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE Z NARAVNIMI VIRI**
5. **ODPRTA DRUŽBA, ODzivna država in javna uprava**

1. V SVET ODPRTO, KONKURENČNO IN DRUŽBENO ODGOVORNO GOSPODARSTVO

1.1. NA PODROČJU POSPEŠEVANJA KONKURENČNOSTI SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA BOMO:

- izboljšali podporno okolje za tehnološki razvoj in inovacije s prestrukturiranjem državnih izvajalskih institucij, zadolženih za izvajanje tehnološko razvojne politike, tako, da bodo te bolj samostojne in fleksibilne pri oblikovanju in izvajanju sodobnih ukrepov in aktivnosti politike tehnološkega razvoja in inovacij. Vzpostavili bomo pregleden sistem financiranja tehnološkega razvoja v dialogu z gospodarstvom.
- povečali delež izdatkov za raziskave in tehnološki razvoj na 3 % BDP. Oblikovali bomo sistem spodbujanja naložb gospodarstva v raziskave in tehnološki razvoj tako, da bo gospodarstvo prispevalo dve tretjini načrtovanega zneska. Tretjino tega zneska bomo prispevali iz javnih sredstev. Pri javnem financiranju bomo dosledno uveljavljali merila uporabnosti in prenosa znanja v gospodarstvo.
- z razvojnimi spodbudami podpirali mrežno povezovanje v domačem gospodarstvu, vključevanje slovenskih podjetij v mednarodne inovativne skupine, internacionalizacijo grozdov in tehnoloških mrež, sklepanje strateških zavezništov s tujimi partnerji za povezovanje v dobaviteljske razvojne verige, posodobitve v proizvodnji, obvladovanje tržnih tveganj in logistike ter povezovanje velikega in malega gospodarstva.
- z davčnimi spodbudami za vlaganja v raziskave in tehnološki razvoj ter zaposlovanje raziskovalcev in mladih raziskovalcev v gospodarstvu podprli tehnološki preboj.
- spodbudili povezovanje javnega in zasebnega sektorja v ustvarjalne regije, ki bodo imele za cilj inoviranje tehnologij, razvoj kompetenc in talentov ter razvoj tolerantnega okolja za ustvarjalno in inovativno delo.
- z ustrezno migracijsko politiko spodbujali pritok novih mladih strokovnjakov, ki jih v našem gospodarstvu in družbi primanjkuje.

- z oblikovanjem skladov tveganega kapitala povečali možnost pridobitve začetnega kapitala državljanom in državljanke, ki imajo inovativne podjetniške ideje, a jih zaradi nedostopnosti začetnega kapitala ne morejo uresničiti.
- vzpostavili mrežo svetovalcev s specialističnimi znanji, ki bodo znali svetovati malim in srednjim podjetjem, predvsem v okoljih, kjer podporno okolje za podjetništvo ni zadostno razvito, jih spodbujali k povezovanju s partnerji v poslovnem okolju in jim pomagali pri odkrivanju novega znanja in njegove uporabe za svoje potrebe.
- povečali fleksibilnost delovnih razmerij (krajši delovni čas, delitev delovnega mesta, prožna izraba delovnega časa, delo na domu in delo na daljavo). S spremembo davčne zakonodaje bomo povišali znesek nadomestila za uporabo lastnih sredstev za delo na domu, ki se ne všteva v davčno osnovo.
- zagovarjali **uravnotežen proračun brez strukturnega primanjkljaja**. Slovenske javne finance so danes nestabilne. Zmanjšanju javnofinančnih prihodkov ni sledilo ustrezno zmanjševanje odhodkov, obenem pa dramatično raste primanjkljaj v plačilni bilanci. Kaj bomo storili:
 - *Zmanjšali bomo zadolževanje za gradnjo velikih infrastrukturnih objektov.*
 - *Bolj učinkovito bomo pobirali davke, tako da bomo okrepili in informacijsko posodobili davčno upravo.*
 - *Iz zdravstvenega zavarovanja bomo izločili zavarovanje pred nesrečami na delu in jih prenesli na običajne zavarovalnice. S tem bomo lahko bruto plačo razbremenili za najmanj 0,53 %.*
- za zagotavljanje bolj konkurenčnega davčnega in poslovnega okolja načrtovali še več drugih pomembnih ukrepov, kot so pavšalni način obdavčevanja za mikro podjetja in manjše obrtnike, obročno plačevanje, racionalizacija računovodskega poročanja, olajšave za družbeno odgovorne naložbe itd.

1.2. PRIVATIZACIJA OZIROMA PRODAJA DRŽAVNIH DELEŽEV V GOSPODARSKIH DRUŽBAH - PREDLAGAMO TRIFAZNI MODEL OZIROMA MODEL TREH KORAKOV:

- V prvem koraku predvidevamo za podjetja, ki so v državni lasti, možnost vstopa zasebnih investitorjev do višine 49 % z javnimi mednarodnimi razpisi. Pripravili bomo načrt vstopa, ki bo temeljil na javnih mednarodnih razpisih, ki bodo vključevali tako prodajo kot dokapitalizacijo. Prek odprtih javnih ponudb bomo vključili tudi fizične osebe.
- V drugem koraku se bomo zavzeli za takojšnjo uvrstitev teh podjetij na borzo vrednostnih papirjev.
- V primerih, kjer se bo pokazalo, da je vstop zasebnega sektorja povečal učinkovitost upravljanja podjetja, se bomo zavzeli za tretji korak, kjer se država bodisi v celoti umakne ali pa se umakne do kontrolnega deleža v višini 25 % + 1 delnica.

1.3. NA PODROČJU JAVNIH FINANC POLEG SKRBI ZA POVEČANO KONKURENČNOST NAČRTUJEMO ZELENO DAVČNO IN JAVNO FINANČNO REFORMO

Okoljska reforma javnih financ bo privedla k zniževanju obdavčitve dela in povečanje davkov na razvrednotenje okolja, s čimer bomo dosegli dve koristi hkrati oziroma t. i. »dvojno dividendo«.

- V sklopu te reforme želimo letno registracijsko takso za osebne avtomobile spremeniti tako, da bi njen nivo v povprečju ostal enak, vendar njena višina za posamezen avto ne bi bila več odvisna od prostornine motorja, temveč od izpustov škodljivih snovi.

- Uvajali bomo t. i. zelena javna naročila, in sicer tako, da bodo okoljska sprejemljivost blaga in storitev pomemben vidik ocenjevanja ponudb.
- Z uvajanjem trgovalne sheme za emisijo ogljikovega dioksida, ki bo nadomestila sedaj brezplačno delitev kvot industriji za izpuste CO₂ pred obveznim letom 2012, želimo postopoma zbrati vsaj pol odstotka bruto domačega proizvoda, ki bi ga namenili za povečanje spodbud za energetske učinkovitost, za znižanje prispevka za zdravstveno varstvo ter za dodatna vlaganja v znanost in šolstvo.

2. SPODBUJANJE ZNANJA IN USTVARJALNOSTI

2.1. ZA DEJANSKO ENAKE MOŽNOSTI NA PODROČJU VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA

Za uresničevanje ustavno zagotovljenih pravic je treba ohraniti odprt in demokratičen sistem vzgoje in izobraževanja, ki omogoča uveljavljanje načel pravičnosti in enakih možnosti ob hkratnem upoštevanju posameznikove različnosti in individualnosti. Razlike v dohodku, oddaljenosti od izobraževalnih središč, starosti in spolu pri tem ne smejo igrati nobene vloge. Enakost dejanskih pogojev za pouk za vse šolajoče je v tem pogledu eno izmed ključnih načel.

ZATO BOMO:

- do leta 2011/12 vsem osnovnim šolam zagotovili ustrezna finančna sredstva, s katerimi bomo 30 odstotkom socialno najbolj ogroženih učencev v polnem deležu (100 %) subvencionirali vsaj dve udeležbi v šoli v naravi. Za ostalih 70 odstotkov učencev bomo tudi v prihodnje ohranili obstoječi standard sofinanciranja.
- poskrbeli, da vsem učenkam in učencom država postopoma zagotovi, da bodo učbeniške komplete za vseh 9 let osnovnega šolanja prejeli v trajno last.
- zagotovili, da bo delež izbirnosti v osnovni šoli primerljiv z razvitimi in učinkovitimi šolskimi sistemi. V Sloveniji je po sedanji ureditvi delež izbirnosti v osnovni šoli nižji od 5 %, zato si ga bomo prizadevali zvišati in doseči vsaj 6 % izbirnost.
- prizadevali si za znižanje normativov za oblikovanje gimnazijskih oddelkov na največ 28 dijakov. Z zmanjšanjem normativa bomo omogočili sodobnejše, bolj aktivno izvajanje pouka in ohranili standard glede velikosti skupin, ki so ga bili dijaki deležni v času osnovnošolskega izobraževanja.
- ohranili splošno maturo kot zaključek gimnazijskega izobraževanja in kot zunanje preverjanje znanja, ki zagotavlja ohranjanje izobraževalnih standardov v gimnaziji.
- v programih poklicno-tehničnega izobraževanja ohranili ustrezne standarde znanja in njihovo mrežo prilagodili potrebam trga dela.

2.2. ZA DOSTOPNO, KAKOVOSTNO IN AVTONOMNO VISOKO ŠOLSTVO

Sistem zunanjega zagotavljanja kakovosti visokega šolstva je v nasprotju z evropskimi standardi in smernicami. To vodi do nenavadno velikega števila akreditacij novih študijskih programov in fakultet, stihijske regionalizacije visokega šolstva in potencialno do vprašljive kakovosti slovenskega visokošolskega prostora.

Sedanja oblast ogroža avtonomnost visokošolskih in raziskovalnih institucij, drobi visoko šolstvo in akademsko svobodo razume kot »ubogljivost« državnih uslužbencev. Univerze potrebujejo več svobode.

Z bolonjskim procesom zaostajamo in ga marsikje ne razvijamo v pravo smer. Potrebno je učinkovito in v sodelovanju vseh visokošolskih partnerjev ustrezno uresničevanje bolonjskega procesa. Javna vlaganja za formalno izobraževanje v Sloveniji znašajo manj kot 6 % BDP. Delež proračunskih sredstev na študenta je pod evropskim povprečjem. Zasebni izdatki gospodinjstev za izobraževalne institucije kot delež BDP so med najvišjimi v EU. Zaradi tega postaja visokošolski študij slabo dostopen otrokom iz manj premožnih družin. Tudi štipendijska politika in razvoj kadrov nista dovolj učinkovita.

ZATO BOMO:

- nemudoma s spremembo zakona ustanovili neodvisno agencijo za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu v skladu z evropskimi standardi in smernicami (ESG) ter kriteriji za članstvo v Evropskem registru zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu (EQAR) kot tudi v Evropski mreži za zagotavljanje kakovosti (ENQA).
- do leta 2012 povečali delež javnih sredstev za terciarno izobraževanje za 50 %. Obenem bomo postopno ukinili plačevanje izrednega študija za tiste, ki ne študirajo ob delu.
- zagotovili univerzam in raziskovalnim ter drugim izobraževalnim institucijam programsko in vodstveno avtonomijo, hkrati pa tudi odgovornost za doseganje visokih (evropskih) standardov visokošolskega izobraževanja.
- spremenili vpisni sistem in povečali izbirnost študija.
- na novo določili in izvedli reformo študentskih finančnih podpornih mehanizmov, kot so štipendije, študentsko delo, davčne olajšave za vlaganja v znanje in možnosti študentskih posojil z jamstvom države pod enakimi pogoji za vse do določene starosti (na primer do 55 let).
- dodelali nacionalno ogrodje kvalifikacij (NOK) in jih umestili v splošno ogrodje Evropskega visokošolskega prostora (EHEA) in Evropskega ogrodka kvalifikacij (EOK) za vseživljenjsko učenje.

2.3. ZA PRODORNO ZNANOST IN HITER TEHNOLOŠKI RAZVOJ

Sedanja znanstvenoraziskovalna in tehnološka politika je s številnimi ukrepi sprla partnerje v znanstvenoraziskovalnem sektorju, s plačno politiko je dovoljevala zaostajanje realnih plač v znanstvenoraziskovalni dejavnosti, navkljub nominalnemu povečanju je realni delež za znanost v BDP upadal.

Vlaganja za znanstvenoraziskovalno dejavnost, tehnološki razvoj in konkurenčnost gospodarstva dosegajo raven iz začetka devetdesetih let. Le s korenito spremembo politike in takojšnjega, postopnega ter stabilnega povečanja vlaganj v znanost, tehnološki razvoj in konkurenčnost lahko pričakujemo premike.

ZATO BOMO:

- strukturo vlaganj spremenili tako, da bomo spodbujali tako hitro uporabnost in prenos znanj v gospodarstvo kot tudi temeljne znanosti, eksperimentiranje in izvirne ideje.
- s spremembo zakonodaje zagotovili neodvisnost javnih raziskovalnih zavodov brez intervencije države v upravne odbore.

- vzpostavili neodvisnost javnih agencij, kot sta Javna agencija za raziskovalno dejavnost Republike Slovenije (ARRS), ki bo financirala kakovostne temeljne znanstvenoraziskovalne programe in projekte, in Javna agencija za tehnološki razvoj Republike Slovenije (TIA), ki bo financirala aplikativne in razvojne raziskave za spodbujanje gospodarskega razvoja.
- podprli razvoj vrhunske raziskovalne in tehnološke infrastrukture in oblikovali nove programe za aktivno vključevanje v konkretne evropske iniciative za oblikovanje skupnih tehnoloških programov.

2.4. ZA KOMUNIKACIJSKO DOSTOPNOST IN HITREJŠI RAZVOJ INFORMACIJSKE DRUŽBE

V stranki Zares se zavedamo, da je občutek vseprisotnosti interneta v Sloveniji lahko tudi zavajajoč. Precejšen del prebivalstva dovolj kakovostnega dostopa namreč še nima, čeprav ima interes zanj. To vodi k izključevanju posameznikov iz vsakdanjega življenja, ki je vse bolj odvisno od elektronskega komuniciranja. **Rešitev problema informacijske izključenosti vidimo v: (a) dodatnem povečanju dostopnosti, (b) vseživljenjskem učenju in (c) medgeneracijski e-solidarnosti.**

ZATO BOMO SPREJELI UKREPE ZA:

- doseganje kakovostne dostopnosti do informacijsko-komunikacijskih tehnologij, storitev in znanja za vse državljane (zmanjševanje digitalne ločnice). V tem kontekstu bomo spremenili zakonodajo tako, da bo postal širokopasovni dostop del univerzalnih storitev.
- organizacijo učinkovite »državne informatike« s preglednim povezovanjem javnih evidenc in s storitvami, v katere se bo lahko vključeval tudi zasebni sektor.
- spodbujanje inovativnega okolja, ki bo imelo vizijo razvoja informacijsko-komunikacijskih tehnologij ter njihovega vpliva na življenje in delo, s posebnim poudarkom na zdravju posameznika, varnosti in dostopu do informacij.
- spodbujanje lokalnih skupnosti in mest, da bodo le-ta omogočala ustrezno število javno dostopnih točk do internetnih povezav.
- prilagoditev medijskih politik in zakonodaje konvergenčnim medijem, ki nudijo ne zgolj medijskim hišam, temveč tudi posameznikom, doslej neslutene možnosti participacije v (e)demokraciji.

2.5. ZA SVOBODNE PROSTORE KULTURE

Intelktualno delo kulturnih ustvarjalcev je vse manj priznано in ustvarjalci so vse bolj podvrženi zakonitostim trga. Toda na majhnem trgu, kot je naš, ustvarjalno delo avtorjev na katerem koli kulturnem področju enostavno ne more doseči pravične cene. Zato so v mnogih deželah Evrope našli mehanizme, ki olajšajo pogoje ustvarjanja, omogočajo kulturnikom normalno življenje in varno delo, ljudem pa čimbolj odprt dostop do kulturnih dobrin. Razmere so preveč kritične, da bi jih lahko še korigirali z lepotnimi popravki ali prerazporejanji. Treba je zavestno in z resnimi sredstvi položaj ustvarjalcev postaviti v bistveno drugačen, razumen položaj. Zagovarjamo stabilno rast sredstev za kulturo znotraj proračuna, saj je delež v zadnjih letih padel na najnižjo raven vse od osamosvojitve dalje. Da bi se kultura uveljavila kot temeljna vrednota družbe, zares tlakovala naša ravnanja in nam osmišljala življenje, mora biti družba do ustvarjanja maksimalno odprta, omogočati mora njeno dostopnost in svobodno ustvarjalnost.

ZATO BOMO:

- predlagali povečanje odkupa izvirne literature za splošne knjižnice, povečanje sredstev za plačilo knjižničnega nadomestila, v izračun pa dodali tudi izposojno v šolskih knjižnicah.
- zagovarjali dolgoročno, realno in bolj smelo načrtovanje investicij v kulturo z večjo participacijo evropskih sredstev in s povezovanjem javnih in zasebnih vlaganj v infrastrukturo ter z jasno definirano regijsko mrežo. Slovenija mora razmišljati o bolj velikopoteznih projektih prestižne arhitekture (podpiramo nov natečaj za NUK 2) - tudi kot destinacije kulturnega turizma - saj so sodobne romarske poti danes v domeni kulture.
- omogočili vzpostavitev takih pogojev, ki bodo filmskim ustvarjalcem omogočili večjo, stabilno in tekočo produkcijo s pomočjo nepristranskega in strokovnega odločanja znotraj čimbolj neodvisne institucije, ki jo mora v okviru odprtega dialoga definirati nov zakon.
- odpirali možnosti za sodobno, demokratično, množično in urbano kulturo: za več programskega in projektnega financiranja za tisto kulturno ustvarjalnost, ki ni vključena v sistem institucionalnih služb. Smo za razumno ureditev statusa samostojnih ustvarjalcev. Na lokalni ravni bomo podpirali kulturniške inkubatorje, tj. svobodne in sodobne podporne prostore za mlade potenciale.
- zagovarjali širitev študijskih možnosti na področju umetnosti in utrjevanje zgodovinskega spomina z boljšim varovanjem arhivskega gradiva.

2.6. ZA MEDIJSKO PLURALNOST

Politična podreditev javne RTV Slovenija aktualni oblasti se mora končati. Ni ogrožena samo politična pluralnost javne RTV, ampak tudi njen razvoj ter finančna, kadrovska in tehnološka stabilnost. Državne pomoči medijem niso transparentne, ampak politično motivirane. Ne zdi se nam prav, da dobivajo državno podporo mediji, ki so blizu oblasti, ki izkazujejo dobičke in katerih pomoč ni plod analitičnih in strokovnih raziskav. Sklad za pluralizacijo medijev, v nasprotju z njegovim namenom, medije spravlja v še večjo odvisnost od oblasti. Neurejen je status Slovenske tiskovne agencije.

ZATO BOMO:

- takoj predlagali spremembo zakona o RTV Slovenija. RTV Slovenija je treba zavarovati pred pritiski interesnih (političnih, gospodarskih) lobijev. Za institucionalno samostojnost in uredniško neodvisnost se je rešitev, da so novinarji javni uslužbenci, izkazala kot slaba in zmanjšuje njihovo avtonomnost.
- zasnovali drugačne oblike državne pomoči za uresničevanje javnega interesa na področju medijev. Podpore naj bodo namenjene ozko specializiranim in tržno šibkim medijem. S skladom tveganega kapitala za te namene bi država lahko sodelovala pri zagonu novih medijev.
- podpirali ustanavljanje novinarskih kooperativ.
- pripravili prenovo medijskega zakona, ki bo na novo uredil pravico do odgovora in popravka, bolj jasno razmejil med lastniškimi in uredniškimi funkcijami ter zagotovil transparentno regulacijo medijskega lastništva.
- spodbujali proces konvergence na področju medijev in digitalizacijo vsebin, zlasti na področju kulturne dediščine.

3. ODZIVNA IN PLURALNA SOCIALNA POLITIKA

3.1. ZA PLURALNI SISTEM BLAGINJE

Izhajamo iz prepričanja, da je potrebno socialno državo ohraniti in modernizirati njene institucije. Modernizacija in preoblikovanje institucij socialne države mora iti v smeri, ki bo omogočila, da se bodo te institucije lahko hitreje in prožneje odzivale na spremembe, ki jih prinaša trg dela in tveganja, ki so povezana z brezposelnostjo, pomanjkljivo izobrazbo, zdravjem in starostjo. Predvsem je treba reorganizirati sistem socialnih transferjev, tako da bodo res dosegli tiste, ki so jih potrebni.

Razvojni problemi so v veliki meri povezani predvsem z vzdržnostjo velikih sistemov socialne varnosti v širšem smislu, kot sta pokojninski sistem in tudi sistem zdravstvenega zavarovanja, pa tudi različnih oblik socialnih transferjev. Obstoječi sistem socialnih transferjev, ki je rezultat dolgih let reševanja parcialnih problemov, je zelo zapleten in nepregleden, zato je modernizacija sistema nujna. Potrebno je vzpostaviti vsaj enotno vstopno točko za pridobivanje vseh socialnih transferjev in urediti pravno podlago za enotno evidenco prejemkov, kar bo omogočilo preglednost nad socialnimi transferji vseh vrst.

ZATO BOMO:

- uvedli enotno vstopno točko za pridobivanje vseh socialnih transferjev, ki naj napravi sistem socialnih transferjev bolj pregleden.
- zagotovili plačilo premije za dopolnilno zdravstveno zavarovanje iz proračuna za vse tiste, ki so pod pragom revščine (okoli 12 % prebivalcev).
- uskladili in izboljšali delovanje prvega in drugega stebra za zagotavljanje dolgoročne stabilnosti pokojninskega sistema ter stimuliranje vlaganja v različne načine varčevanja za starost. Stimulirati moramo vlaganja v različne načine varčevanja za starost, vendar mora biti osnova, ki bo zagotavljala človeka vredno preživetje v starosti, še vedno v obveznem osnovnem pokojninskem zavarovanju.
- s spremembami zakonodaje zagotovili varnost zaposlitev za delavce in hkrati fleksibilnost zaposlitev za delodajalce. Del tveganja, ki ga sprejemajo delavci ob bolj fleksibilnih zaposlitvah, morajo prevzeti tudi varovalni mehanizmi, ki onemogočijo, da tisti, ki izgubijo zaposlitev, naenkrat ostanejo brez vsega.
- razvili strategijo pluralnega sistema blaginje: obstoječi sistem blaginje je izrazito »državocentričen«, zato mora večjo vlogo in moč dobiti tudi nevladni sektor.

3.2. ZA JAVNO ZDRAVSTVO

Želimo razvijati učinkovito in dostopno javno zdravstvo, zasebno zdravstvo pa kot dopolnilo ali nadgradnjo javnega zdravstva. Bistveno bolj je potrebno spodbujati ukrepe za izogibanje zdravstvenim tveganjem zaradi neprimerne načina življenja, pomanjkljivih ukrepov za zdravje na delovnem mestu in podobno.

ZATO BOMO:

- postopoma povečevali delež BDP za zdravstvo za eno odstotno točko, in sicer iz javnih in zasebnih virov.
- preoblikovali dopolnilno zdravstveno zavarovanje, tako da bi lahko tudi Zavod za zdravstveno zavarovanje sklepal pogodbe za tovrstno zavarovanje.
- uvedli moratorij na podeljevanje koncesij, dokler ne najdemo ustreznega načina vključevanja koncesionarjev v javno zdravstveno mrežo.
- sprejeli ukrepe za skrajšanje čakalnih vrst za ambulantni pregled pri specialistu na največ 14 dni, zato je treba oblikovati nacionalne čakalne vrste, ki bodo omogočale izbiro takšnega pregleda pri vseh specialističnih ambulantah v Sloveniji.
- povečali konkurenco med javnimi zavodi tako, da bi javni zavodi lahko konkurirali za programe in s tem dobili spodbudo in možnost na področju, na katerem so uveljavljeni.
- dosledno uresničevali načelo izbirnosti ter načelo, da denar sledi pacientu, kar bi prerazporedilo sredstva in pripeljalo do skrajšanja čakalnih vrst.
- povečali strokovno kompetentnost in odgovornost tistih, ki vodijo investicije v javnem zdravstvu.

3.3. ZA VEČJO VLOGO SOCIALNEGA PODJETNIŠTVA IN TRETJEGA SEKTORJA

Socialna (družbena) ekonomija postaja pomembna inovacija socialno-ekonomskega razvoja zadnjih desetletij. Evropska unija samo v »starih« članicah (15) zaposluje 9 milijonov ljudi, kar predstavlja 10 % celotne zaposlenosti in ustvarja približno 10 % BDP. Gre za zasebno gospodarsko iniciativo s socialno in ekološko razvojnimi cilji, prepoznavno po tem, da ustvarjeni dobiček ne deli med ustanovitelje, temveč ga reinvestira v nadaljnji razvoj podjetja in njegovih zaposlenih ali v razvoj skupnosti, na območju katere podjetje deluje. Socialna ekonomija predstavlja pomembno ekonomsko dopolnitev klasičnemu profitno usmerjenemu tržnemu gospodarstvu in odpira možnosti aktivnega odzivanja in samoorganizacije tistih, ki jih je razvoj klasičnega kapitalizma izrinil na družbene in gospodarske robove.

ZATO BOMO:

- poskrbeli za vzpostavitev podpornega okolja, ki bo omogočalo razvoj močne razvojne vloge tretjega sektorja in s tem vpliva civilne družbe na human in trajnostno naravnano družbeno-ekonomski razvoj Slovenije;
- podprli aktivno nadgradnjo obstoječih oblik socialnega dialoga s promocijo standardov družbeno odgovornega podjetništva;
- zagotovili boljše pogoje vsakemu posamezniku, ki se je znašel izven glavnih gospodarskih tokov, da ob pomoči storitev tretjega sektorja ter skozi nove zaposlitvene priložnosti, ki jih bodo razvijala socialna podjetja, sebi in svoji družini omogoči dostojanstveno strategijo izhoda iz revščine in socialne izključenosti;
- stremeli k temu, da socialni transferji preidejo v socialne investicije in s tem sledijo tržnim pristopom v reševanju socialnih problemov.

3.4. ZA VEČJO DOSTOPNOST PRIMERNIH STANOVANJ

Ključni problem stanovanjske politike v Sloveniji je prvi vstop v sisteme stanovanjske oskrbe,

predvsem pa dostopnost neprofitnih stanovanj za socialno ogrožene prebivalce, ki do lastniških stanovanj ne morejo priti na stanovanjskem trgu, ter za mlade družine in posameznike, ki si na začetku profesionalne kariere ne morejo privoščiti velikih finančnih vlaganj v nakup stanovanj.

ZATO BOMO:

- stanovanjsko politiko prvenstveno usmerili v izgradnjo in zagotavljanje neprofitnih stanovanj v javni (občinski) lasti. Stanovanjski sklad RS bo prenehal z gradnjo stanovanj za trg in svoja sredstva skupaj z občinami usmeril v pridobivanje ustreznih zemljišč in gradnjo neprofitnih stanovanj. Naš cilj je izgradnja vsaj 1500 neprofitnih stanovanj na letni ravni, kar bomo dosegli postopoma v naslednjih desetih letih.
- financiranje občin v večji meri povežemo s tem, ali so sposobne pridobiti in opremiti zemljišča za neprofitno stanovanjsko gradnjo. Za gradnjo neprofitnih stanovanj so ključna primerna komunalno opremljena zemljišča in vloga občin pri tem.
- Stanovanjski sklad RS usposobili tudi za vlogo pozavarovalnice, da bo lahko izdajal jamstvo za najemanje posojil mladim, zaposlenim za določen čas. Vse več mladih, ki najbolj potrebujejo stanovanja, je zaposlenih za določen čas. Zato ne morejo najemati dolgoročnih bančnih posojil.
- gradbene predpise prenovili z vidika energetske varčnosti in uvedbo t. i. dejavnika obnovljivih virov energije (FOVE), ki meri stopnjo energetske samozadostnosti zgradb. Pri gradnji novih stanovanj in obnavljanju starih je namreč treba striktno upoštevati načelo energetske varčnosti ter davčno in finančno spodbujati nizko energijsko gradnjo.

4. TRAJNOSTNO UPRAVLJANJE Z NARAVNIMI VIRI

Podnebne spremembe po našem mnenju niso le še en okoljski problem ob že znanih, kot so onesnaževanje voda, zraka in zemlje ter ravnanje z odpadki, ampak so temeljni razvojni problem prehoda na nizkoogljično družbo, hkrati pa artikulirajo in izostrujejo sicer tradicionalne razvojne in okoljske probleme, ki jih moramo opazovati in reševati v kontekstu podnebnih sprememb. Soočanje s podnebnimi spremembami vsebuje dva vidika. Prvi vidik predstavljajo prizadevanja za zmanjševanje izpustov toplogrednih plinov in za prehod na nizkoogljično družbo, drugi vidik pa predstavlja soočanje in prilagajanje na spremembe, ki so že tu.

Zato nameravamo tudi z vidika podnebnih sprememb in omejenosti naravnih virov bodisi revidirati programe upravljanja z naravnimi viri, kot so tla, gozdovi in biotska raznovrstnost. Povsem na novo pa nameravamo pripraviti program upravljanja z vodami in izgradnje javne vodnogospodarske infrastrukture.

4.1. V SOOČANJU S PODNEBNIMI SPREMEMBAMI BOMO:

- resno razmislili o sprejetju posebnega zakona ali med seboj povezanega svežnja ukrepov, ki bodo celovito pristopili k problemom podnebnih sprememb.
- takoj sprejeli ukrepe, s katerimi poleg podnebnih ciljev dosegamo še druge cilje; značilen primer je politika energetske varčnosti, ki smo jo primorani izvajati že zaradi višanja cen energentov.

- sledili z ukrepi prestrukturiranja s ciljem prehoda na nizkoogljično družbo. Dejavnosti, ki ne bodo zmogle prevzeti eksternih stroškov TGP po letu 2012, ko bo v EU uveljavljen nov način trgovanja z emisijami, ne bodo preživele.
- zagotovili, da bodo uresničene zaveze iz Kjotskega protokola k Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembi podnebja: zmanjšanje emisij TGP za (najmanj) 8 % glede na izhodiščno leto 1986.
- pretehtali, ali lahko sprejmemo višje cilje od tistih, ki izhajajo iz okoljsko-energetskega svežnja EU do leta 2020. Obveznosti iz okoljsko-energetskega svežnja so samo okvir za pogajanja, če se Slovenija želi vključiti v tekmo za prehod v nizkoogljično družbo.
- razdelali alternativni scenarij: radikalno zmanjšanje tranzitnega tovarnega prometa in hitrejši prehod na javni potniški promet, še posebej v urbanih aglomeracijah. Tako bi lahko zavrnilo dovoljeno povečanje emisij toplogrednih plinov za + 4 %.

4.2. NA PODROČJU OKOLJSKE POLITIKE JE POTREBNO:

- takoj pospešiti postopke za izgradnjo regionalnih centrov za ravnanje z odpadki, sicer se nam obetajo visoke kazni s strani Evropske unije.
- pristopiti k uskladitvi celotnega področja izdajanja okoljevarstvenih soglasij (OVS) in dovoljenj (OVD) v neposredni povezavi z izdajanjem gradbenih dovoljenj (GD), predvsem pa uporabnih dovoljenj (UD), da bi poenostavili postopke in hkrati dosegali cilje učinkovitega varovanja okolja.
- uveljaviti strogo ločitev med oblikovanjem politik (MOP) in izvajanjem politik (ARSO). Naloge, ki se nanašajo na izvajanje politik, je treba prenesti na Agencijo Republike Slovenije za okolje (ARSO).
- preoblikovanje ARSO v agencijo z javnimi pooblastili in nalogami, saj le-tako lahko tudi na tej ravni uresničujemo načelo »onesnaževalec plača«.
- na področju varstva tal s politiko prostorskega načrtovanja zaustaviti pozidavo zemljišč, ki so strateškega pomena za kmetijstvo. Sistematično moramo pristopiti k sanaciji okoljske škode v industrijskih središčih (npr. na območju Celja, Mežice, Kidričevega). Kjer je le mogoče, je treba pri tem upoštevati postopke ekoremediacije.
- na področju gensko spremenjenih organizmov (GSO) zahtevamo striktno uporabo načela previdnosti pri sproščanju GSO v okolje. Menimo, da glede na naravne danosti in strukturo slovenskega kmetijstva ni potrebe po pridelavi gensko spremenjene hrane. Podpiramo rešitve, ki so navedene v predlogu zakona o sproščanju GSO v okolje. Podpiramo, seveda ob upoštevanju strogih varnostnih mehanizmov, znanstveno raziskovanje na tem področju.
- na področju varstva zraka posebno pozornost posvetiti kakovosti zraka v urbanih okoljih, predvsem pa onesnaževanju s prašnimi delci. Na področju prometne politike in rabe energentov je treba sprejeti ukrepe za zmanjšanje prašnih delcev v zraku.

4.3. NA PODROČJU GOSPODARJENJA IN UPRAVLJANJA Z VODAMI

ocenjujemo, da je voda eden od najbolj pomembnih naravnih virov, s katerimi razpolaga Slovenija, zato smo prepričani, da trajnostno gospodarjenje in upravljanje z vodami predstavlja pomembno primerjalno in razvojno prednost v svetu, ki se že sooča s problemom pomanjkanja pitne vode. Zato je izboljšane kakovosti površinskih in podzemnih voda ter skrb za ohranjanje in izboljšanje vodnih bilanc prednostna naloga, ki jo v luči podnebnih sprememb še posebej izpostavljam.

SPREJELI BOMO NASLEDNJE UKREPE:

- Do leta 2020 bomo pripravili posebni nacionalni program izgradnje javne vodne infrastrukture, ki bo zagotovila takšne vodne bilance, ki bodo omogočale nemoteno oskrbo s pitno vodo tudi tam, kjer to danes še ni doseženo, in zadostne količine vode za drugo rabo.
- Na področju skrbi za kakovost in količine voda bomo poskusili doseči »dobro stanje voda« po Okvirni direktivi o vodah do leta 2015. Največji onesnaževalci morajo pripraviti programe za zmanjševanje onesnaženja podzemnih in površinskih voda ter morja.
- Reorganizirati je treba institucionalno ureditev upravljanja voda v smeri celovitega upravljanja, vključno s spremenjeno vlogo vodnega sklada.
- Upoštevati je treba vpliv podnebnih sprememb na vodne razmere. Ukrepi zadrževanja voda in za zagotavljanje poplavne varnosti so eni od najpomembnejših ukrepov prilagajanja na podnebne spremembe.
- Sprejeti je treba konkretne ukrepe za zagotavljanje biotske raznovrstnosti v vodnem in obvodnem prostoru, saj le-ta pomembno prispeva h kakovosti in dobremu stanju voda.

4.4. NA PODROČJU URAVNOTEŽENEGA PROSTORSKEGA IN REGIONALNEGA RAZVOJA

je treba ohraniti raznovrstnost slovenskega podeželskega in urbanega prostora ter oblikovati takšne politike, ki ne bodo favorizirale razvoja enega na račun drugega, temveč njuno medsebojno povezovanje in prepletanje, ne da bi zapravili njuno identiteto. Razvoj je treba graditi na primerjalnih prednostih posameznih regionalnih območij in jih usposabljalati, da bodo znali aktivirati lastne razvojne potenciale.

SPREJELI BOMO NASLEDNJE UKREPE:

- Obstoječi sistem financiranja občin je nesprejemljiv in ga je treba takoj spremeniti, saj pomeni le izključno prerazdelitev javnih financ v korist premajhnih in podeželskih občin, ki so praviloma tudi opravilno omejene in ne opravljajo vseh z zakonom določenih nalog.
- Zagotoviti je treba avtonomne finančne vire ter večjo raznolikost in razpršenost odstopljenih finančnih virov; z ustreznim obsegom in kakovostjo finančnih virov je treba zagotoviti tudi odgovornost za razvoj oziroma razvojna vlaganja.
- Zagovarjamo ustanovitev šest do osem pokrajin, pri čemer smo najbolj naklonjeni osmim pokrajinam, vendar smo odprti tudi za pobude o manjšem številu. Predlagamo ustanovitev naslednjih pokrajin: primorske, gorenjske, osrednjeslovenske, dolensko-belokranjske, savinjsko-šaleške, koroške, podravske in prekmursko-prleške.
- Zaradi specifičnih in težjih pogojev življenja predlagamo poseben status za gorske oziroma hribovske občine, ki imajo določen delež prebivalstva in dejavnosti na nadmorski višini nad 600 metrov.
- Zagovarjamo preoblikovanje sedanjega prispevka za uporabo stavbnih zemljišč v davek na nepremičnine, in sicer tako, da se v začetku davek ne bi razlikoval od sedanjih prispevkov, postopoma pa bi ga razvijali kot pomemben instrument zemljiške in poselitvene politike.

4.5. NA PODROČJU KMETIJSTVA IN VARNE HRANE JE POTREBNO:

- povečati samooskrbo Slovenije ter izvajati zemljiško politiko, ki bo zagotavljala bolj smotrno rabo kmetijskih zemljišč ter zagotavljala ukrepe za preprečevanje in odpravljanje zaraščanja kmetijskih zemljišč.

- na kmetijskih zemljiščih pridelovati varno hrano, obenem pa povečati učinkovitost sistema za zagotavljanje varnosti živil ter zagotoviti javno dostopnost podatkov o rezultatih monitoringa živil.
- pospešiti prilagajanje kmetijskih dejavnosti klimatskim spremembam (osveščanje kmetov in ostalega prebivalstva, zavarovanje pridelkov ...) ter prerazporediti del sredstev PRP-ja v te namene.
- do leta 2015 povečati delež ekoloških kmetij na 15 %, delež kmetijskih zemljišč v uporabi v nadzoru ekokmetijstva pa na 20 %.
- spodbuditi razvoj lokalnih oskrbnih skupnosti uporabnikov in pridelovalcev ter s tem povečati dostopnost do zdrave ekološko pridelane hrane.
- do leta 2015 doseči na slovenskem trgu vsaj 10 % ekološko pridelanih živil slovenskega porekla od celotne prodane količine hrane.

4.6. NA PODROČJU PROMETNE POLITIKE NAMERAVAMO:

- spodbujati uporabo naravi prijaznih prevoznih sredstev, vključno s kolesi. Za ta namen bomo spodbujali gradnjo kolesarskih stez in uporabo koles za dnevne premike.
- pripraviti projekte prenove železniške infrastrukture ter na železnice preusmeriti čim več blaga.
- koprskemu pristanišču zagotoviti trajnostni razvoj ob upoštevanju naravovarstvenih standardov in interesov lokalne skupnosti. Ob omenjenih predpostavkah naj koprsko pristanišče postane vodilno pristanišče v regiji, na stičišču V. in X. vseevropskega koridorja, predvsem za tovore z veliko dodano vrednostjo (avtomobili, kontejnerji ...). Kljub temu pa naj koprsko pristanišče, zaradi izjemne pomembnosti za RS, ostane večnamensko pristanišče.
- v skladu s politiko Evropske unije vzpodbuditi premik tovora iz cest na morje in železnice, kar bo privedlo do zmanjšanja izpustov CO₂ ter sprostilo gnečo na naših cestah. V ta namen bomo zgradili drugi tir od Kopra do Divače ter vzpodbujali razvoj mreže intermodalnih terminalov v Sloveniji.
- slovenskim logistom dati vse pogoje za uspešno konkurenco tujim, predvsem z vidika ureditve njihovega poslovanja z zakonodajo ter pospeševanje razvoja njihove dejavnosti.
- zagovarjati izgradnjo tretje razvojne osi (povezava Koroške z velenjsko-celjskim bazenom do Dolenjske) in četrte razvojne osi (»keltike«), ki naj poveže območje Tolminskega in gornjega Posočja z osrednjo Slovenijo.

4.7. NA PODROČJU ENERGETSKE POLITIKE IN VARČNE RABE ENERGIJE IMAMO NASLEDNJE NAČRTE:

- Na tem področju je treba tudi z novimi energetskimi objekti zagotoviti energetsko stabilnost, zato bomo predlagali izgradnjo verige hidroelektrarn na srednji Savi in vrsto manjših objektov na druge obnovljive vire energije, izgradnjo ene večje plinske termoelektrarne ter vrsto kogeneracijskih postrojev v slovenskih tovarnah. Ne izključujemo tudi izgradnje drugega bloka NEK.
- Emisije toplogrednih plinov, ki povzročajo segrevanje ozračja, bomo omejili v največji možni meri. Naš cilj je izrazito ambiciozen: - 50 % emisij CO₂ do leta 2050 glede na izhodiščno leto 1986.
- S trajnostno zasnovano energetsko politiko bomo omogočili razvoj energetike, ki ne bo dodatno obremenjevala okolja. Energetsko moramo v celoti prenoviti ves slovenski

stavbni fond - z boljšo izolacijo, prezračevanjem, osvetljevanjem in intenzivnim uvajanjem rabe obnovljivih virov energije. Naš dolgoročni cilj je, da vsaka stavba proizvede več energije, kot je porabi, in da vso energijo proizvede iz obnovljivih virov energije.

- Subvencije na področju učinkovite rabe in obnovljivih virov energije (OVE) bodo visoko selektivne. Spodbujali bomo le tista vlaganja, ki bodo zagotavljala trajnostni razvoj.
- Učinkovita raba energije mora postati prednostna vsebina bodoče (razvojne) energetske politike, saj blaži potrebe in odvisnost po povečani energetski rabi ter nevtralizira negativne učinke rastočih cen posameznih energentov, hkrati pa spodbuja tehnološke naložbe in raziskave v industrijskih oz. raziskovalnih panogah, ki se ukvarjajo s proizvodnjo in/ali raziskavami naj sodobnejših tehnoloških rešitev.

5. ODPRTA DRUŽBA, ODZIVNA DRŽAVA IN JAVNA UPRAVA

V preteklih štirih letih smo se v slovenski politiki in v upravljanju javnih zadev soočili s spremembami, ki jih nismo mogli podpreti, saj predstavljajo odmik od našega razumevanja demokratične politike in vloge države pri usmerjanju družbenega in gospodarskega razvoja. Ne moremo se strinjati s posegi v ustavno določeno delitev oblasti med zakonodajno, izvršno in sodno. Ne sprejemamo prevlade izvršne oblasti nad zakonodajno in ne sprejemamo posegov v neodvisnost sodstva.

Ne sprejemamo neposrednega političnega upravljanja s policijo. Veliko tega se je izvršilo pod pretezo, da je potrebno izboljšati učinkovitost določenih državnih organov in da je treba odpraviti anomalije v izvajanju javnih pooblastil, pa vendar se je izkazalo, da gre v večini primerov preprosto za podrejanje in prirejanje državnih institucij vladajoči politični opciji.

Avtonomija sfer družbenega delovanja, pa naj bo javnih ali zasebnih, je v veliki meri ogrožena. Posegi v gospodarstvo, v šolstvo in znanost in podrejanje posebnim interesom in potrebam so postali stalnica. S tem je treba prekiniti.

- Ponovno je potrebno **odpreti prostor za demokracijo**, zato se zavzemamo za sprejetje zakona o sodelovanju javnosti pri pripravi predpisov in ga uresničiti v praksi. Vsak zakonski predpis mora biti v javni razpravi oz. dostopen javnosti za pripombe. Pripombe mora pripravljavec zakona obvezno obravnavati in nanje utemeljeno odgovoriti.
- **Na področju javne uprave** je mogoče vzpostaviti racionalno upravljanje le z vzpostavitvijo profesionalnega in nepristranskega uradništva. Zato z zakonskimi spremembami nameravamo ponovno depolitizirati nekatere funkcije v javni upravi in zaščititi uradnike pred političnimi menjavami.
- **Na področju volilnega sistema** se zavzemamo za spremembe, ki bi volivkam in volivcem omogočile neposreden vpliv na dodelitev mandatov kandidatkam in kandidatom, in sicer tako, da bi odpravili volilne okraje, volivke in volivci pa bi s preferenčnim glasom dobili določen vpliv na to, kdo bo izvoljen v parlament.
- Zavzemamo se za **dosledno profesionalizacijo policije** in dvotirni karierni sistem, ki obsega tako policijsko delo in poklic kot tudi upravljanje policijske organizacije. S spremembami zakona je potrebno ponovno vzpostaviti večjo samostojnost policije v odnosu do ministrstva za notranje zadeve. Vzpostaviti je treba institucijo pooblaščenca za nadzor policije.
- Da bi izboljšali učinkovitost pri preganjanju organiziranega gospodarskega kriminala, zagovarjamo **ustanovitev finančne policije**. Ta bi morala biti sestavljena iz inšpekcijskega dela Davčne uprave RS, Carinske uprave RS ter oddelkov za gospodarski kriminal, ki trenutno delujejo znotraj kriminalistične policije.

- Na **področju sodstva** si bomo prizadevali za:
 - *postopno zmanjšanje števila sodnikov na razumno mero v razmerju do števila prebivalcev v Sloveniji in zaposlitev večjega števila strokovnih sodelavcev, ki bodo sodnikom v strokovno pomoč.*
 - *izvzetje plač sodnikov iz sistema javnih uslužbencev. Če bi se število sodnikov postopoma zmanjšalo, je odprta pot za oblikovanje plač po merilih javnih funkcionarjev.*
 - *pospešitev informatizacije sodišč.*
- Na področju **obrambne in varnostne politike** zagovarjamo:
 - *zmanjšane pripadnikov stalne sestave SV na 7.000 in pogodbene rezerve na do 3.000 vojakov.*
 - *angažiranje slovenskih vojakov v mirovnih operacijah samo tam in tedaj, kjer in kadar je to v skladu z opredelitvijo mednarodne skupnosti (OZN).*
 - *zamrznitev obrambnega proračuna na nominalni stopnji izdatkov za obrambo v letu 2008.*
 - *organizacijo področja zaščite in reševanja kot posebne vladne agencije ter opredelitev sistema celovitega kriznega upravljanja v luči povečanih tveganj pri naravnih in drugih nesrečah.*
- Na področju **zunanje politike so naše prioritete:**
 - *odnosi s sosednimi državami in graditev zaupanja, ki bo omogočilo reševanje še odprtih konfliktov.*
 - *uveljavljanje mirnega reševanja sporov kot vrednote v spopadanju z mednarodnimi krizami, kot vrednote, ki jo moramo zastopati kot suverena, enakopravna država.*
 - *zunanja politika naj bo instrument integracije v svet tudi tako, da upošteva interese gospodarstva.*
 - *bolj aktiven odnos v oblikovanju posameznih skupnih politik EU.*
 - *aktivno razvijanje stikov s Slovenci v zamejstvu in v tujini, pri čemer zavračamo instrumentalizacijo sodelovanja za notranje politične interese.*

